

# Ny Bokin'i Daniela - Faha-enina amby dimampolo

*Famoahana ny Zava-miaina ao amin'ny Apokalypsy 17: Ny Faminaniana Farany momba ilay Mpijangajanga Lehibe sy ny Bibidia*

Jeff Pippenger  
2024-01-20

Ny fanehoana farany ny fanjakana ao amin'ny faminaniana ny Baiboly dia hita ao amin'ny Apokalypsy toko faha-sefatra ambin'ny folo. Ao amin'io toko io, ao amin'ny andininy faha-telo, dia entina ho any an-efitra Jaona, mba hahafahan'ily anjely mampiseho aminy ny fitsarana ny “vehivavy janga lehibe” ao amin'ny faminaniana, izay mipetraka eo ambonin'ny “rano maro” ary izay nijangajanga tamin'ny “mpanjakan'ny tany.”

Ary tonga ny anankiray tamin'ireo anjely fito izay nanana ny lovia fito, ka niresaka tamiko hoe: Avia aty; hasehoko anao ny fitsarana ilay vehivavy janga lehibe, izay mipetraka eo ambonin'ny rano maro; dia izy no nijangajangan'ny mpanjakan'ny tany, ary ny mponina amin'ny tany dia nampamoin'ny divain'ny fijangajangany. Dia nentina tamin'ny Fanahy ho any an-efitra aho; ary nahita vehivavy mipetraka teo ambonin'ny bibidia jaky aho, feno anarana fanevatevana an'Andriamanitra, sady nanana loha fito sy tandroka folo. Apokalypsy 17:1–3.

Araka ny tenin'i Jaona mihitsy, ny “efitra” dia maneho ny arivo sy roanjato sy enim-polo taona nanjakan'ny papa nanomboka tamin'ny taona 538 ka hatramin'ny fotoan'ny farany tamin'ny 1798.

Ary nandositra ho any an-efitra ravehivavy, izay misy toerana voaomana ho azy avy amin'Andriamanitra, mba hamelomana azy any mandritra ny arivo sy roanjato ary enim-polo andro. ... Ary nomena an-dravehivavy ny elatra roa an'ny voromahery lehibe, mba hanidinany ho any an-efitra, ho any amin'ny fonenany, izay amelomana azy mandritra ny andro iray sy andro roa ary antsasaky ny andro, lavitry ny tavan'ny menarana. Apokalypsy 12:6, 14.

Tamin'ny Fanahy dia nfindra ho ao anatin'ireo arivo sy roanjato sy enim-polo taona nanjakan'ny papa i Jaona. Ireo taona ireo dia efa nofanehoina mialoha tamin'ireo telo taona sy tapany nisian'ny haintany tamin'ny andron'i Jezebel sy Ahaba ary Elia. Ireo taona ireo dia mbola tokony hitohy mandra-pandraisan'ny fahefan'ny papa ilay ratra mahafaty tamin'ny 1798, fa izany no efa “voatendry” hiseho amin'ny faran'ily fahatezerana voalohany, dia ny faran'ny ady nentina tamin'ny fitoerana masina sy ny tafika tamin'ny alalan'ireo hery roa mpandravarava, dia ny fanompoan-tsampy sy ny fahefan'ny papa. Efa naseho tamin'ny lahatsoratra vao haingana avokoa ireo zava-misy rehetra ireo.

Ny “mpijangajanga lehibe” dia ilay mpijangajanga tao Tyro resahin'i Isaia, izay tokony hohadinoina mandritra ny fito-polo taona ara-tandindona, dia ireo “andron'ny mpanjaka iray.” Ny tantaran'i Etazonia dia ny tantaran'ireo fito-polo taona ara-tandindona, izay efa naseho mialoha tamin'ireo fito-polo taona nahababoana nandritra ny fanapahan'i Babylona, ilay fanjakana voalohany amin'ny faminaniana ny Baiboly. Nandritra izany tantara izany dia tokony hohadinoina

ilay mpijangajanga lehibe tao Tyro. Rehefa tapitra izany tantara izany, dia tokony hotsarovana izy ka hivoaka indray hihira ny hirany, ka amin'izany no ijangajangany amin'ireo mpanjakan'ny tany. Nentina ara-panahy ho ao amin'ny tantaran'ny fitondran'ny papa i Jaona mba hahita ny fitsarana ny fahefan'ny papa. Ny fitsarana ny zanakavavin'ny mpisorona izay nijangajanga dia ny handoroana azy amin'ny afo.

Ary izay zanakavavin'mpisorona rehetra, raha mandoto ny tenany amin'ny fijangajangana izy, dia manamavo ny rainy; hodorana amin'ny afo izy. Levitikosy 21:9.

Tamin'ny fahitana ny amin'ny fitsarana an'ilay vehivavy janga lehibe, izay nomen'ny iray tamin'ireo anjely nandrarakana ny iray tamin'ireo loza fito farany an'i Jaona, dia izao no naseho: hodorana amin'ny afo izy.

Ary ny tandroka folo izay hitanao teo amin'ilay bibidia, ireo no hankahala ilay vehivavy janga ka hanao azy ho lao sy mitanjaka, ary hihinana ny nofony sy handoro azy amin'ny afo. Apokalypsy 17:16

Ny rano izay ipetrahan'ilay vehivavy janga lehibe dia ireo vahoakan'izao tontolo izao, izay hoentina eo ambanin'ny fahefany rehefa mamitaka izao tontolo izao manontolo i Etazonia mba hiankohoka amin'ilay bibidia, izay ilay vehivavy janga lehibe koa. Avy eo Etazonia dia tonga mpanjaka lohan'ny mpanjaka folo izay aseho ao amin'ny faminanian'ny Apokalypsy toko fahafito ambin'ny folo, ary amin'ity sary an'ohatra ity Etazonia no misolo tena ilay mpanjaka voalohany nijangajanga tamin'ilay vehivavy janga, na dia hamerina izany asa izany amin'ny mpanjaka rehetra aza izy aorian'izany.

Ny mpanjaka voalohany amin'ny mpanjaka maro dia asehon'i Ahaba, izay nanambady ilay vehivavy janga lehibe, izay aseho ho Jezebela ao amin'ny fiangonan'i Tyatira. Ny fitsarana an'i Jezebela (ilay vehivavy janga lehibe) dia tanterahin'ireo mpanjaka folo, izay hoterena hiditra ao amin'ny firaisan-kina misy eo amin'ny fiangonana sy ny fanjakana amin'ny alalan'ny herin'i Etazonia. Ireo mpanjaka ireo dia hanaiky hamela ny papa hitondra izao tontolo izao (hipetraka eo ambonin'ny rano), na dia eo aza ny fankahalany ilay vehivavy janga.

Ary ireo tandroka folo izay hitanao dia mpanjaka folo, izay mbola tsy nandray fanjakana; nefa handray fahefana tahaka ny mpanjaka mandritra ny ora iray miaraka amin'ilay bibidia. Ireo dia iray saina, ary hanolotra ny heriny sy ny fahefany ho an'ilay bibidia. Ireo dia hiady amin'ny Zanak'ondry, ary ny Zanak'ondry handresy azy; fa Izy no Tompon'ny tompo sy Mpanjakan'ny mpanjaka; ary izay miaraka Aminy dia voantso sy voafidy ary mahatoky. Ary hoy izy tamiko: Ny rano izay hitanao, izay ipetrahan'ilay vehivavy janga, dia vahoaka sy olona maro sy firenena ary samy hafa fiteny. Ary ireo tandroka folo izay hitanao teo amin'ilay bibidia, ireo dia hankahala ilay vehivavy janga, ka hahatonga azy ho lao sy mitanjaka, ary hihinana ny nofony, sady handoro azy amin'ny afo. Fa Andriamanitra no nametraka tao am-pony ny hanatanteraka ny sitrapony, sy hiray hevitra, ary hanolotra ny fanjakany ho an'ilay bibidia, mandra-pahatanteraky ny tenin'Andriamanitra. Ary ilay vehivavy izay hitanao dia ilay tanàna lehibe, izay manjaka amin'ny mpanjakan'ny tany. Apokalypsy 17:12–18.

Ireo “mpanjaka folo” (ny Firenena Mikambana), raha ny marina, dia mankahala ny fahefan’ny papa, nefa voatery noho ny toe-javatra manodidina izy ireo hanolotra ny fanjakany vetivety amin’ny fahefan’ny papa, amin’ny fanantenana poakaty hamonjy izao tontolo izao amin’ireo loza mitombo mahazo azy. Rehefa tsapany ny fitaka ataony, dia tonga fitaovana handoro azy amin’ny afo izy ireo, ho fahatanterahan’ny lalàna ao amin’ny Levitikosy.

Ny “mpanjaka folo” dia “miady amin’ny Zanak’ondry” amin’ny alalan’ny fanenjarahana ataony amin’ny olon’Andriamanitra amin’ny andro farany.

Nahoana ny jentilisa no mirongatra, ary ny firenena no misaintsaina zava-poana? Ny mpanjakan’ny tany mitsangana, ary ny mpanapaka miara-misaina hanohitra an’i Jehovah sy ny Voahosony ka manao hoe: Andeha hotapahintsika ny fatorany, ary haintsika hiala amintsika ny tady matatony. Izay mipetraka any an-danitra dia hihomehy; Jehovah haneso azy. Ary amin’izay dia hiteny aminy amin’ny fahatezerany Izy, ary hampitebiteby azy amin’ny fahavinirany mafy. Salamo 2:1–5.

Ny fanenjarahana izay tanterahin’ireo mpanjakan’ny tany ho an’ny papa, dia natao tamin’i Kristy koa teo amin’ny hazo fijaliana.

Izay nilazanao tamin’ny vavan’i Davida mpanomponao hoe: Nahoana no nirefodrefotra ny jentilisa, ary ny firenena nisaina zava-poana? Nijoro ireo mpanjakan’ny tany, ary niara-niangona ireo mpanapaka hanohitra ny Tompo sy ny Kristinany. Fa marina tokoa fa niangona hanohitra an’i Jesosy, Zanaka masinao, izay nohosoranao, na i Heroda, na i Pontio Pilato, mbamin’ny jentilisa sy ny vahoakan’ny Isiraely, mba hanao izay rehetra efa notendren’ny tananao sy ny fisainanao rahateo hiseho. Asan’ny Apostoly 4:25–28.

Ny “mpanjakan’ny tany” izay nitsangana hanohitra an’i Kristy tamin’ny nanomboana Azy dia maneho ireo “mpanjaka folo” ao amin’ny Apokalypsy toko fahafito ambin’ny folo, izay miady amin’ny Zanak’ondry indray amin’ny fanenjarahana ny olony. Teo amin’ny hazo fijaliana, ireo mpanjaka ireo no ilay “fiangonan’ny ratsy fanahy” izay “nanodidina” an’i Kristy, ary izany koa no ataony amin’ny olony amin’ny andro farany.

Fa nanodidina ahy ny alika; ny fiangonan’ny ratsy fanahy nanenika ahy; nohomboany ny tanako sy ny tongotro. Mahisa ny taolako rehetra aho; mibanjina sy mitazana ahy izy. Zara-zarainy ao aminy ny fitafiako, ary anaovany antsapaka ny akanjoko. Salamo 22:16–18.

Ny mpanjaka folo, izay mitondra fitsarana amin’ily vehivavy janga lehibe, dia handoro azy amin’ny afo, fa janga izy izay milaza tena ho zanakavavin’ny mpisorona. Ireo mpanjaka ireo koa dia aseho ho “alika,” ary ireo mpanjaka folo dia tsy handoro amin’ny afo ilay vehivavy janga lehibe ihany, fa “hihinana ny nofony” koa. Ny fahafatesan’i Jezebela dia tonga rehefa natsipy avy teny ambonin’ny manda izy ka niparitaka tamin’ny tany, ary avy eo dia tonga ny alika ka nihinana ny nofony.

Ary non tonga tao Jezirela Jeho, dia ren’i Jezebela izany; ka nandoko ny tavany izy, sady nandamina ny lohany, ary niandrandra teo am-baravarankely. Ary raha niditra teo am-bavahady Jeho, dia hoy izy: Moa fiadanana va no azon’i Zimry, ilay namono ny tompony?

Ary Jehu nanandratra ny tavany nijery ny baravarankely ka nanao hoe: Iza no momba ahy? iza? Dia nisy tandapa roa na telo niandrindra azy. Ary hoy izy: Ario izy. Dia nazeran'ireo izy; ka ny rany dia niparitaka tamin'ny manda sy tamin'ny soavaly; ary nohitsahiny tamin'ny tongony izy. Ary rehefa tafiditra izy, dia nihinana sy nisotro ka nanao hoe: Mankanesa ankehitriny, jereo io vehivavy voaozona io, ka aleveno; fa zanakavavin'ny mpanjaka izy. Dia nandeha handevina azy ireo; nefa tsy nahita afa-tsy ny karandohany sy ny tongony ary ny felatanany. Koa niverina izy ireo ka nilaza taminy. Ary hoy izy: Izao no tenin'i Jehovah, izay nolazainy tamin'ny alalan'i Elia Tisbita mpanompony hoe: Any amin'ny tanin'i Jezirela no hihinanana ny alika ny nofon'i Jezebel; ary ny fatin'i Jezebel dia ho tahaka ny zezika eo ambonin'ny tany any amin'ny tanin'i Jezirela, ka tsy hisy hanao hoe: Ity no Jezebel. 2 Mpanjaka 9:30–37.

Ny mpanjaka folo, izay Firenena Mikambana, ary ny mpanjaka lohany amin'izany dia i Etazonia, no hitondra fitsarana amin'ny fitondrana papaly amin'ny fandroana azy amin'ny afo sy amin'ny fihinanana ny nofony. Izany fitsarana izany no tonga nasehon'ilay anjely tamin'i Jaona, ary mba hanaovana izany dia nentiny ho any amin'ny tantaran'ny efitra i Jaona, nefa tsy tamin'ny teboka kisendrasendra iray tao amin'ny tantaran'ny efitra, fa hatramin'ny faran'ilay vanim-potoana mihitsy. Mazava fa napetraka teo amin'ny faran'ireo roa ambin'ny folo zato sy enimpolo taona i Jaona; satria, raha nahita ilay vehivavy izy, dia efa mamo tamin'ny ran'ny fanenjehana izy ary efa voamarika ho renin'ny mpijanganjanga sahady.

Koa dia nentin'ilay Fanahy ho any an-efitra aho; ary nahita vehivavy nipetraka teo ambonin'ny bibidia mena jaky iray aho, feno anarana fitenenan-dratsy, sady nanana loha fito sy tandroka folo. Ary ilay vehivavy dia nitafy lamba volomparasy sy mena jaky, ary voaravaka volamena sy vato soa ary voahangy, sady nihazona kapoaka volamena teny an-tanany, feno zava-betaveta sy ny fahalotoan'ny fijanganjangan'ny; ary teo amin'ny handriny dia nisy anarana voasoratra hoe: ZAVA-MIAFINA, BABYLONA LEHIBE, RENIN'NY MPIJANGANJANGA SY NY ZAVA-BETAVETA AMBONY TANY. Ary hitako fa mamo tamin'ny ran'ny olo-masina ravehivavy sy tamin'ny ran'ny maritioran'i Jesosy; ary nony hitako izy, dia gaga indrindra aho. Apokalypsy 17:3–6.

Ilay mpijanganjanga avy any Tyro, izay ihany koa ilay “mpijanganjanga lehibe” aseho ao amin'ny Apokalypsy toka fahafito ambin'ny folo, dia natao hohadinoina mandra-pahatongan'ny fotoana izay hihirany indray ny hirany ka hijanganjangan'ny amin'ny mpanjakan'ny tany.

Izay rakibolana rehetra manam-pahefana navoaka talohan'ny taona 1950 dia manambara fa ilay vehivavy nitafy jaky ao amin'ny Apokalypsy toka fahafito ambin'ny folo dia tandindon'ny Fiangonana Katolika Romana; kanefa amin'izao andro izao dia mihevitra izao tontolo izao fa fiangonana kristiana ny Fiangonana Katolika. Efa nanadino izay tena maha-izy azy izao tontolo izao.

Rehefa nahita azy Jaona, dia efa tonga tamin'ny farany ny fanenjehana tamin'ny Vanim-potoana Maizina, fa efa mamo tamin'ny ran'ny olona masina izy. Ny voajanahary no manazava ny ara-panahy, ary ny olona dia mamo rehefa avy misotro, fa tsy alohan'izany.

Ny Protestanta izay nisaraka tamin'ny Katolisisma taonjato maro talohan'ny 1798 dia efa nanomboka ny diany hiverina ho amin'ny firaisana amin'ny Katolika tamin'ny 1798, satria izy no voatondro ho “RENIN'NY MPIJANGAJANGA.” Rehefa nahita azy Jaona ka talanjona, ireo fiangonana izay efa nisaraka tamin'ny firaisany taloha dia efa niverina sahady. Koa dia nentina ho amin'ny taona 1798 Jaona, tamin'izay ilay mpijangajanga lehibe efa namono Kristiana an-tapitrisany, sady efa namitaka ireo fiangonana Protestanta fahiny mba hanaiky ny fitakiany feno fireharehana fa izy no lohan'ny fiangonana, araka ny nanondroan'i Justinien azy tamin'ny taona 533.

Avy eo amin'ily toerana fijery ara-paminaniana tamin'ny 1798, dia nasehon'ily anjely tamin'i Jaona ny fanehoana farany momba ny fanjakana ao amin'ny faminanian'ny Baiboly.

Ary hoy ilay anjely tamiko hoe: Nahoana no gaga ianao? Holazaiko aminao ny zava-miafin'ily vehivavy sy ilay bibidia mitondra azy, izay manana loha fito sy tandroka folo. Ilay bibidia izay hitanao dia efa nisy, nefa tsy eo intsony; ary hiakatra avy ao amin'ny lavaka tsy hita noanoa izy ka ho any amin'ny fahaverezana; ary izay monina ambonin'ny tany dia ho gaga, dia izay tsy voasoratra ao amin'ny bokin'ny fiainana hatramin'ny fanorenana izao tontolo izao ny anarany, raha mijery ilay bibidia izay efa nisy, nefa tsy eo intsony, kanefa mbola eo ihany izy. Ary izao no saina izay manana fahendrena. Ny loha fito dia tendrombohitra fito, izay ipetrahan'ily vehivavy. Ary misy mpanjaka fito: dimy no efa lavo, ny iray mbola eo, ary ny iray kosa tsy mbola tonga; ary rehefa tonga izy, dia tsy maintsy haharitra vetivety ihany. Ary ilay bibidia izay efa nisy, nefa tsy eo intsony, dia izy ihany no fahavalo, sady isan'ny fito ihany, ary ho any amin'ny fahaverezana no alehany. Ary ny tandroka folo izay hitanao dia mpanjaka folo, izay tsy mbola nandray fanjakana; nefa handray fahefana tahaka ny mpanjaka mandritra ny ora iray miaraka amin'ily bibidia. Apokalypsy 17:7–12.

Ny biby dia fanjakana ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, araka ny ahitana mazava ao amin'ny toko fahafito sy fahavalo ao amin'i Daniela; ary ny zava-miafina asehon'ily anjely amin'i Jaona dia ny zava-miafin'ily biby sy ilay vehivavy mitaingina eo ambonin'ily biby. Ilay vehivavy eo ambonin'ily biby dia ilay mpijangajanga lehibe izay mijangajanga amin'ny mpanjakan'ny tany. Izy no Jezebela, ary Ahaba no vadiny.

Koa handao ny lehilahy no hiala amin-drainy sy ny reniny, ka hikambana amin'ny vadiny; ary ho nofo iray ihany izy roroa. Genesisy 2:24.

Ny lehilahy dia lehilahy ary ny vehivavy dia vehivavy, nefa rehefa miaraka izy roa dia nofo iray. Ny zava-miafin'ily bibidia dia izao: fitambaran'ny fiangonana sy ny fanjakana izy, dia ny fitambaran'ny vehivavy (fiangonana) sy ny bibidia (mpanjaka) izay fanjakana iray, nefa misy ampahany roa. Ny fitondram-panjakana sy ny fitondram-piangonana natambatra, ka ny vehivavy no mifehy ny fifandraisana, no “sarin'ily bibidia.” Naseho tamin'i Jaona ny vehivavy entin'ily bibidia, satria izy no mifehy ny fifandraisana.

Ary ilay vehivavy izay hitanao dia ilay tanàna lehibe, izay manjaka amin'ny mpanjakan'ny tany. Apokalypsy 17:18.

Miaraka ilay bibidia sy ilay vehivavy dia maneho fanjakana iray (nofo iray), nefa ny anjely dia manasongadina ny fifandraisan' ilay mpijangajanga lehibe amin' ireo mpanjakan' ny tany. “Ilay bibidia izay” “efa nisy, nefa tsy eo intsony”, izay “hiakatra avy amin' ny lavaka tsy hita noanoa ka ho any amin' ny fahaverezana,” izay “higagan' izany izay monina ambonin' ny tany” dia ny fitondrana papaly rehefa sitrana ny ratra mahafaty azon' ilay mpijangajanga lehibe. Izy “efa nisy” ho fanjakana fahadimin' ny faminanian' ny Baiboly, saingy “efa voatendry” fa hahazo ratra mahafaty izy tamin' ny taona 1798.

Rehefa ara-panahy ho any amin' ny taona 1798 i Jaona, dia “tsy” bibidia izy; kanefa “mbola” rehefa sitrana ny feriny mahafaty amin' ny faran' ireo taona fito-polo ara-panoharana, izay mifarana amin' ilay lalàna alahady ho avy tsy ho ela, dia “misy” indray izy, velona, mihira ny hirany, mijangajanga ary mamono ny Kristiana.

Ny toko fahafito ambin' ny folo no fampahafantarana farany ny fanjakana ao amin' ny faminanian' ny Baiboly, ary noho izany dia tsy maintsy mifanaraka amin' ny filazana voalohany ny fanjakana ao amin' ny faminanian' ny Baiboly. Ny filazana voalohany ireo fanjakana ireo dia hita ao amin' ny Daniela toko faharoa, izay aseho eo amin' ireo tabilao roa izay fanatanterahana ny didin' i Habakoka hanoratra ny fahitana sy hampazava izany eo ambonin' ny takelaka.

Tena marina ny Millerita teo amin' ny fahatakarana' izy ireo ny fanjakan' i Daniela ao amin' ny faminanian' ny Baiboly araka ny aseho ao amin' ny toko faharoa, fahafito ary fahavalo, nefa tsy feno ny fahatakarana' izy ireo. Ny vatosoa hitan' i Miller ao amin' ny Daniela toko faharoa dia mampirapiratra avo folo heny kokoa amin' ny andro farany, satria ekena fa io no manondro ny filazana voalohany, tsy ny fanjakan' ny faminanian' ny Baiboly ihany, fa koa ny filazana voalohany momba ny fanambarana fa ny fahavalo dia avy amin' ny fito. Mandrakariva i Jesosy no anehoany ny fiasaran' ny zavatra iray amin' ny alalan' ny fiandohan' ny zavatra iray.

Ny mpaminany rehetra dia miresaka ny amin' ny andro farany, ary Jaona, ao amin' ny Apokalypsy toko fahafito ambin' ny folo, dia manondro ny fanjakana farany eto an-tany rehefa asehony “ilay bibidia izay” “efa nisy, nefa tsy eo ankehitriny; ary hiakatra avy ao amin' ny lavaka tsy hita noanoa, ka handeha ho amin' ny fahaverezana.” Ilay bibidia dia miakatra avy ao amin' “ny lavaka tsy hita noanoa,” izay tandindon' ny “fisehoam-baovao amin' ny herin' i Satana.”

“‘Rehefa vitany [eo am-pamaranana] ny fijoroany ho vavolombelona.’ Nifarana tamin' ny taona 1798 ny fotoana izay tokony haminanian' ireo vavolombelona roa, nitafy lamba fisaonana. Raha nanakaiky ny fiasaran' ny asany tao anatin' ny fanjavozavoana izy ireo, dia hisy ady hatao aminy amin' ilay fahefana aseho ho ‘ilay bibidia miakatra avy amin' ny lavaka tsy hita noanoa.’ Tany amin' ny firenena maro tany Eoropa, ny fahefana izay nanapaka tao amin' ny Fiangonana sy ny Fanjakana dia efa voafehin' i Satana nandritra ny taonjato maro, tamin' ny alalan' ny fahefana maha-papa. Fa eto kosa dia aseho ny fisehoana vaovao iray amin' ny herin' i Satana.” The Great Controversy, 268.

Ny sasany amin' ireo teolojiana dia hiady hevitra fa satria ilay “bibidia miakatra avy ao amin' ny lavaka tsy hita noanoa” ao amin' ny Apokalypsy toko faha-iraka ambin' ny folo dia lazain' io andalan-teny io ho ny tsy finoana an' Andriamanitra tamin' ny Revolisiona Frantsay, dia ny teny

hoe “lavaka tsy hita noanoa” dia tandindon’ny tsy finoana an’Andriamanitra. Kanefa ny silamo dia niakatra avy tao amin’ny “lavaka tsy hita noanoa” ao amin’ny Apokalypsy toko faha-sivy, ary ny silamo dia tsy tsy finoana an’Andriamanitra. Ny lavaka tsy hita noanoa dia maneho fisehoana satanika.

“Nilaza taminy aho fa nasehon’ny Tompo tamiko tamin’ny fahitana fa avy amin’ny devoly, avy amin’ny lavaka tsy hita noanoa, ny mesmerisma, ary tsy ho ela dia ho any no hiafarany, miaraka amin’ireo izay mbola manohy mampiasa izany.” Review and Herald, 21 Jolay 1851.

Ny zavatra avy amin’“ny devoly” dia zavatra avy amin’“ny lavaka tsy hita noanoa.” Ao amin’ny Apokalypsy toko faha-17, ilay bibidia miakatra avy amin’ny lavaka tsy hita noanoa dia ilay fahefana izay mankany amin’ny fahaverezana, ary ireo izay tsy voasoratra ao amin’ny boky no ho gaga ka hanaraka azy. Ny hoe “fahaverezana” dia midika fanamelohana mandrakizay ary aseho ao amin’ny Apokalypsy ho ny “farihy afo,” izay anarian’ily bibidia.

Dia nosamborina ilay bibidia, ary niaraka taminy ilay mpaminany sandoka izay nanao fahagagana teo anatrehany, ka tamin’izany no namitahany ireo izay nandray ny mariky ny bibidia sy ireo izay niankohoka teo anoloan’ny sariny. Izy roa lahy ireo dia natsipy velona ho ao amin’ny farihy afo mirehitra solifara. Apokalypsy 19:20.

Ao amin’ny toko fahatelo ambin’ny folo dia aseho ilay bibidia voalohany miakatra avy amin’ny ranomasina, izay faritan’i Sister White mivantana ho ny fahefana papaly. Ao amin’io andalan-teny io dia talanjona manaraka ilay bibidia papaly izao tontolo izao.

Ary hitako ny iray tamin’ny lohany, toy ny voan’ny ratra mahafaty; ary sitrana ny ratra nahafaty azy; dia talanjona ka nanaraka ilay bibidia izao tontolo izao rehetra izao. Apokalypsy 13:13.

Ny bibidia ao amin’ny Apokalypsy toko fahafito ambin’ny folo, izay “higagan’izay monina ambonin’ny tany” hanaraka azy, dia ny fisehoana farany indrindra amin’ny herin’i Satana, izay miseho rehefa sitrana amin’ny lalàna alahady ho avy tsy ho ela ilay ratra mahafaty nahazo ny fahefan’ny papa. Ny toetra ara-paminaniana rehetra momba ilay vehivavy sy ilay bibidia itaingenany ao amin’ny toko fahafito ambin’ny folo dia manondro ny fiangonan’i Roma, araka izay efa nofaritan’ireo rakibolana navoaka talohan’ny taona 1950.

Ny bibidia ao amin’ny Apokalypsy toko fahafito ambin’ny folo dia tandindon’ny firaisan’ny fiangonana sy ny fanjakana, izay sary an’ily bibidia. Ilay bibidia manana loha fito sy tandroka folo dia ilay fanjakana voaforon’ireo mpanjaka folo (ny Firenena Mikambana), izay itaingenan-dravehivavy sy anapahany. Ilay vehivavy dia ny fitondrana papa, izay fantatra ho Babylona lehibe, renin’ny mpijangajanga. Rehefa voafaritry ireo tandindona dia afaka miverina amin’ny taona 1798 isika; ilay teboka eo amin’ny tantara izay nitondrana an’i Jaona mba handray ny fanehoana farany ny fanjakan’ny faminanian’ny Baiboly.

Hodinihintsika ao amin’ny lahatsoratra manaraka ireo fanjakana ireo sy ny fanehoana azy ao amin’ny Daniela toko faharoa.

“Ny firenena rehetra izay niakatra teo amin’ny sehatry ny asa dia navela hibodo ny toerany etỳ ambonin’ny tany, mba hiseho raha hahatanteraka ny fikasan’ily ‘Mpiambina sy ily Masina’ izy. Ny faminania dia nanara-maso ny fiakaran’ireo sy ny fianjeran’ireo fanjakambe lehibe eran-tany—Babylona, Medo-Persia, Gresy, ary Roma. Tamin’ny tsirairay amin’ireo, tahaka ny tamin’ireo firenena kely hery kokoa, dia niverina indray ny tantara. Samy nanana ny fotoam-pitsapana azy avy izy rehetra; samy tsy nahomby, nihena ny voninahiny, niala ny heriny, ary ny toerany dia nofenan’ny hafa.”

“Raha nandà ny fitsipik’Andriamanitra ireo firenena, ary tamin’izany fandavana izany no nahatanterahan’izy ireo ny faharavany manokana, dia mbola naseho mazava ihany fa ny fikasan’Andriamanitra, izay manjaka ambonin’ny zavatra rehetra, no niasa tamin’ny alalan’ny fihetsik’izy rehetra.” Education, 177.